

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 24030004

Ákvörðun nr. 65/2024

Þann 13. desember 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 65/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi f [REDACTED], dags. 26. mars 2024. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við framkomu og starfshætti starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu vegna tiltekins máls og aðdraganda þess.

Í fyrsta lagi er kvartandi ósátt við að lögregla hafi ekki handtekið banamann [REDACTED] í kjölfar líkamsárásar hans gagnvart öðrum nágranna í húsinu, þó full ástæða hafi verið til þess.

Í öðru lagi er kvartandi ósátt við að lögregla hafi ekki aðhafst neitt gagnvart banamanni [REDACTED] um miðjan dag þann [REDACTED] er nágrannar kölluðu til lögreglu til að fjarlægja banamanninn úr húsnæðinu.

Í þriðja lagi er kvartandi ósátt við að lögregla hafi ekki á neinum tímapunkti haft samband við [REDACTED] og upplýst hann um stöðu mála og það alvarlega ástand sem ríkti í húsinu.

Í fjórða lagi er kvartandi ósátt við hvernig staðið var að því að tilkynna henni og [REDACTED] en aðeins var haft samband við [REDACTED] sem er orðinn [REDACTED]. Var umfjöllun um atvikið komin í fréttirnar áður en kvartandi og [REDACTED] fréttu af andlátinu. Sunnudaginn 5. júní fór kvartandi á lögreglustöðina við Hverfisgötu til að reyna að fá upplýsingar eftir að hafa séð mikinn og ítrekaðan frétttaflutning er varðaði heimili [REDACTED]. Í þeirri heimsókn á lögreglustöð var þeim tilkynnt um andlátið og að verið væri að [REDACTED] [REDACTED]

Í fimmta lagi bendir kvartandi á að það hafi hvorki verið rætt við nágranna og aðstandendur þeirra þó fullt tilefni hafi verið til þess og sé enn, í þeim tilgangi að upplýsa um vinnubrögð lögreglu í aðdraganda andlátsins.

Nefndin óskaði eftir frekari upplýsingum frá embætti Lögreglustjórans með bréfi dags. 1. maí 2024.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Með hliðsjón af valdheimildum nefndarinnar sbr. 1. kafla er liðum 1.-3. og 5. kvörtunarinnar vísað frá nefndinni þar sem ekki fellur undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála og beitingu rannsóknarúrræða.

3.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar um frekari upplýsingar með bréfi dags. 6. september 2024. Meðfylgjandi voru öll gögn málsins er varða efni kvörtunarinnar. Þar á meðal dagbókarfærsla lögreglumannsins sem sá um að tilkynna andlátíð.

Í bréfi embættisins kemur m.a. fram eftirfarandi:

„Hjá LRH er í gildi meðfylgjandi vinnulýsing nr. [REDACTED] um leiðbeiningar vegna andlátsmála. Af fenginni reynslu er það mat LRH að hafa þarf snör handtök í slíkum málum við að tilkynna aðstandendum um andlát. Lögregla leggur áherslu á að ná til aðstandenda áður en vitneskja um slíka atburði nær til fjölmiðla og/eða

samfélagsmiðla en lögregla er mjög oft í kappi við einstaklinga og/eða fjölmiðla sem setja slíkar upplýsingar á samfélagsmiðla áður en tekst að upplýsa nánustu aðstandendur.

Í umræddu máli var lögreglumaður [REDACTED] á bakvakt miðlægrar rannsóknardeildar, kallaður út að [REDACTED] Voru meðal fyrstu verka hans á vettvangi að kanna hverjir væru nánustu aðstandendur hins látna til að hægt væri að tilkynna um andlátíð sem fyrst. Naut hann til þess, aðstoðar lögreglumanna hjá fjarskiptamiðstöð ríkislögreglustjóra. Í ljós komu upplýsingar um [REDACTED] og voru þá gerðar ráðstafanir til að tilkynna þeim um andlátíð sem allra fyrst.“

Í dagbókarfærslu kemur fram að varðstjóri á [REDACTED] hafi farið ásamt sóknarpresti að tilkynna andlátíð. Var það gert að beiðni rannsóknarlögreglumanns. Fyrst hafi verið rætt við [REDACTED].

4.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknið þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

5.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu má ráða að kvartað sé yfir starfsaðferðum starfsmanna embættisins Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Tilkynning til aðstandenda hafi verið í samræmi við verklagsreglur embættisins og telur nefndin því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Liðum 1.-3. og 5. í erindinu er vísað frá.

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 13. desember 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir